



# EU nieuwsbrief 2021–2022 | 3

De EU Nieuwsbrief van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa.

Belangstellenden kunnen zich richten tot het redactiesecretariaat ([pascale.heese@ag-ai.nl](mailto:pascale.heese@ag-ai.nl)) voor het regulier ontvangen van deze Nieuwsbrief.

Copyright berust bij het AG. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.

- Pensioenen | 2
- Kapitaalmarktenunie | 5
- Solvency II | 9
- Klimaatrisico's | 13



# Pensioenen

## **Pan-Europees persoonlijk pensioenproduct**

[Het pan-Europees persoonlijk pensioenproduct \(PEPP\)](#) maakt de weg vrij voor een nieuwe vrijwillige EU-brede regeling voor pensioensparen bij een breed scala aan financiële instellingen in de hele EU. EIOPA heeft [een lijst met veelgestelde vragen](#) over het PEPP op haar site gepubliceerd. Het doel hiervan is de markt te helpen bij de toepassing van het PEPP-wetgevingskader. Voor meer informatie over PEPP, [ga naar de website van EIOPA](#).

## **Informatieverstrekking over duurzame financiering**

De Europese Commissie stelde op 6 april 2022 de technische normen vast die financiële marktpartijen moeten gebruiken bij de bekendmaking van duurzaamheid gerelateerde informatie in het kader van de verordening over informatieverstrekking over duurzame financiering (SFDR). Hierin worden de precieze inhoud, methodologie en presentatie van de openbaar te maken informatie gespecificeerd, waardoor de kwaliteit en de vergelijkbaarheid ervan worden verbeterd. Op grond van deze regels verstrekken financiële marktpartijen gedetailleerde informatie over de wijze waarop zij mogelijke negatieve gevolgen van hun beleggingen voor het milieu en de samenleving in het algemeen aanpakken en verminderen. Bovendien helpen deze nieuwe voorschriften de duurzaamheidsprestaties van financiële producten te beoordelen. De naleving van duurzaamheid gerelateerde informatieverstrekking draagt bij aan een betere bescherming van beleggers en zal greenwashing tegengaan. De technische normen worden nu getoetst door het



Europees Parlement en de Raad. Tot begin juli 2022 bestaat de mogelijkheid om eventueel bezwaar te maken, waarna de normen officieel wetgeving worden. Het is de bedoeling dat ze vanaf 1 januari 2023 van toepassing zijn. Voor meer informatie [zie ook de website van de Europese Commissie](#).

### **Clearingverplichting voor pensioenregelingen**

De Europese Unie heeft op 9 juni 2022 een besluit genomen dat de uitzondering voor pensioenfondsen voor de clearingplicht nog een jaar verlengd wordt tot 18 juni 2023. De [European Market Infrastructure Regulation \(EMIR\)](#), die de clearingverplichting oplegt, staat de Europese Commissie niet toe om na juni 2023 de uitzondering voor pensioenfondsen verder te verlengen.

### **Zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid**

De Europese Commissie heeft op 23 februari 2022 een voorstel aangenomen voor een richtlijn over passende zorgvuldigheid (due diligence) in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid. [De Corporate Sustainable Due Diligence Directive \(CSDDD\)](#) moet duurzaam en verantwoord gedrag van ondernemingen in de hele mondiale waardeketen bevorderen. Het CSDDD-voorstel legt aan bedrijven, maar ook financiële instellingen zoals pensioenfondsen, verplichtingen op over due diligence op het gebied van duurzaamheid. Het Europees Parlement publiceerde in mei 2022 [een briefing](#) over het voorstel. In het Europees Parlement is Lara Wolters (EPP, PvdA) aangewezen als rapporteur.



### Herziening IORP II richtlijn

De Commissie moet uiterlijk op 13 januari 2023, na raadpleging van EIOPA, de IORP II-richtlijn herzien en verslag uitbrengen over de uitvoering en doeltreffendheid ervan. Gezien de aanzienlijke vertraging in het omzettingsproces is de Commissie echter van mening dat dit niet haalbaar is. Met het oog op de herziening heeft de Europese Commissie op 13 juli 2022 haar verzoek om advies aan EIOPA gedaan. De oproep hiervoor is te vinden op de [website van EIOPA](#). Het advies moet uiterlijk op 1 juli 2023 aan de diensten van de Commissie worden gepresenteerd.

### IORP Stresstest

EIOPA heeft het mandaat om regelmatig EU-brede stresstests voor de Europese IORP-sector uit te voeren, in samenwerking met de European Systemic Risk Board (ESRB). In het kader hiervan voert EIOPA dit jaar haar eerste klimaatstresstest uit om inzicht te krijgen in de gevolgen van milieurisico's voor de Europese aanvullende pensioensector. Duurzaamheid en het beheer van milieurisico's zijn belangrijke overwegingen geworden voor lange-termijnbeleggers en in het bijzonder voor IORP's. Voor meer informatie [zie ook de website van EIOPA](#).

1 – Niet de verwarren met de voor actuarissen bekende ESAP's (European Standards of Actuarial Practice)



## Kapitaalmarktenunie

De Europese Commissie heeft eind 2021 een pakket maatregelen gepresenteerd om de Europese kapitaalmarkten een impuls te geven. Het bestaat uit de mededeling: [‘Kapitaalmarktenunie – Resultaten één jaar na het actieplan’](#), waarin de balans van het actieplan wordt opgemaakt en zeven sectorale wetten die in vier verschillende wetgevings blokken kunnen worden gegroepeerd: ESAP; AIFM-richtlijn; ELTIF; en MiFID/MiFIR. Het pakket moet bedrijven en investeerders binnen de EU beter met elkaar in contact brengen en de toegang tot financiering verbeteren, kleine beleggers meer investeringsmogelijkheden bieden, en de kapitaalmarkten beter integreren.

Het eerste blok betreft [een centraal Europees toegangspunt](#) (ESAP<sup>1</sup>). Het zal dienstdoen als centraal toegangspunt voor openbare financiële en duurzaamheid gerelateerde informatie over ondernemingen en beleggingsproducten in de EU.

Het ESAP-blok bestaat uit drie voorstellen:

1. [Een voorstel voor een verordening](#) van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een Europees centraal toegangspunt dat gecentraliseerde toegang biedt tot openbaar beschikbare informatie die relevant is voor financiële diensten, kapitaalmarkten en duurzaamheid.
2. [Een voorstel voor een verordening](#) van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van bepaalde verordeningen met betrekking tot de oprichting en werking van het Europees centraal toegangspunt.

1 – Niet de verwarren met de voor actuarissen bekende ESAP's (European Standards of Actuarial Practice)



3. [Een voorstel voor een richtlijn](#) tot wijziging van bepaalde richtlijnen (zoals de Solvency II richtlijn) wat betreft de oprichting en het functioneren van het Europees Single Access Point.

Deze voorstellen worden momenteel door het Europees Parlement en de Raad behandeld.

Het tweede wetgevende blok betreft [de herziening van de verordening over Europese langetermijnbeleggingsinstellingen \(ELTIF's\)](#). Het is bedoeld om langetermijnfinanciering te kanaliseren naar beursgenoteerde en niet-beursgenoteerde kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en infrastructuurprojecten voor de lange termijn in een breed scala van sectoren. Het Europees Parlement en de Raad buigen zich momenteel over het voorstel. [Michiel Hoogeveen](#) (ECR, JA21) is aangesteld als rapporteur in het EP. [Zijn rapport](#) is op 22 juni 2022 in de Commissie Economische en Monetaire Zaken aangenomen. De Raad heeft zich op 24 mei 2022 uitgesproken over het voorstel. De Instelling geeft drie prioriteiten aan:

1. Meer financiering kanaliseren naar kmo's en langetermijnprojecten, onder meer door bestaande beperkingen op de portefeuillesamenstelling van ELTIF's af te schaffen, met name voor ELTIF's die alleen aan professionele beleggers gedistribueerd worden.
2. De rol van niet-professionele beleggers versterken door ELTIF's voor hen aantrekkelijker te maken en door de toegangsbelemmeringen die geen rekening hielden met het profiel en de doelstellingen van elke belegger op te heffen.



3. Hoge normen voor beleggersbescherming handhaven en niet-professionele beleggers alle nodige informatie verstrekken om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen.

De Raad kan nu met het Europees Parlement gaan onderhandelen over de definitieve tekst.

Blok drie betreft [de herziening van de richtlijn beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen](#) (AIFM-richtlijn uit 2011). Eenmaal aangenomen zal het de doeltreffendheid en de integratie van de markt voor alternatieve beleggingsinstellingen verbeteren. De herziene regels bieden beleggers straks een betere bescherming. Het voorstel ligt momenteel bij het Europees Parlement en de Raad ter behandeling. In het EP is [Isabel Benjumea Benjumea](#) (EPP, Spanje) aangesteld als rapporteur. [Haar rapport](#) verscheen op 16 mei 2022 en de stemming staat gepland voor september 2022. Op 17 juni 2022 bepaalde de Raad haar standpunt, waarin zij het belang van een consequente harmonisatie op het gebied van liquiditeitsrisicobeheer benadrukt. De Raad steunt eveneens de invoering, zoals voorgesteld door de Europese Commissie, van een EU-kader voor door leningen gegenereerde fondsen, dat wil zeggen fondsen die krediet verstrekken aan ondernemingen, aangevuld met verschillende vereisten om de risico's voor de financiële stabiliteit te verminderen en beleggers afdoende te beschermen. De Raad kan nu met het Europees Parlement gaan onderhandelen over de definitieve tekst.

Het vierde blok gaat over [de herziening van de verordening markten in financiële instrumenten \(MiFIR\)](#). Het voorziet in een "Europese geconsolideerde transactiemeldingsregeling". Dit is bedoeld om de positie van beleggers, met name kleinere en retailbeleggers, te versterken door hen in staat te stellen gemakkelijker toegang te krijgen tot de



marktgegevens die nodig zijn om in aandelen of obligaties te beleggen en door de EU-marktinfrastucturen robuuster te maken. Dit zal ook de marktliquiditeit helpen vergroten, zodat het voor bedrijven gemakkelijker wordt financiering aan te trekken op de kapitaalmarkten. Het voorstel ligt ter behandeling bij het Europees Parlement en de Raad. In het EP is [Danuta Hübner](#) (EVP, Polen) aangesteld als rapporteur. Haar rapport is nog niet verschenen.





## Solvency II

### Herziening Solvabiliteit-II richtlijn

De aanpassing van de Solvency II richtlijn werd op 22 september 2021 door de Europese Commissie voorgesteld door middel van een voorstel voor een [Richtlijn](#) "tot wijziging van Richtlijn 2009/138/ EG wat betreft wat betreft evenredigheid, kwaliteit van het toezicht, rapportage, langetermijngarantiemaatregelen, macro-prudentiële instrumenten, duurzaamheidsrisico's, groepstoezicht en grensoverschrijdend toezicht", [met annex](#). Tegelijkertijd bracht de Commissie ook een voorstel voor een [Richtlijn](#) "betreffende de totstandbrenging van een kader voor het herstel en de afwikkeling van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen en tot wijziging van de Richtlijnen 2002/47/EG, 2004/25/EG, 2009/138/EG, (EU) 2017/1132 en de Verordeningen (EU) nr. 1094/2010 en (EU) nr. 648/2012", afgekort tot IRRD (Insurance Recovery and Resolution Directive) uit. Het doel van deze herziening, aldus de Commissie, is om de bijdrage van Europese verzekeraars aan de financiering van het herstel na de pandemie, de voortgang van de kapitaalmarktenunie en het doorsluizen van middelen naar de Europese Green Deal te versterken. Tegelijkertijd werd ook een "[Mededeling van de Commissie](#)" gepubliceerd waarin de Commissie aangaf welke wijzigingen ze verder voorziet met name wat betreft de uitvoeringsmaatregelen.

Het Frans voorzitterschap heeft ondertussen in de Raad [een gezamenlijk standpunt](#) bereikt over de Solvabiliteit-II richtlijn op 17 juni 2022. In het Europees Parlement heeft de rapporteur [Markus Ferber](#) (EPP, DE) [zijn rapport](#) gepresenteerd op 13 juni 2022, amendementen hierop kunnen tot 12 juli 2022 worden ingediend. Eén van de amendementen die de rapporteur voorstelt is de nieuwe maatregelen vanaf 1 januari 2026



te laten ingaan. Het eindrapport van het Parlement wordt in december van dit jaar verwacht.

### **Herziening gedelegeerde verordening**

Een aanzienlijke bijdrage tot de doelstellingen van de herziening van solvabiliteit wordt geleverd door de toekomstige wijzigingen van de gedelegeerde verordening. De Commissie heeft het voornemen de gedelegeerde verordening grotendeels te wijzigen in overeenstemming met het advies van de EIOPA. De Commissie is al begonnen met (maandelijkse) vergaderingen met de experts van de Lidstaten om de contouren af te tasten. Meer in het bijzonder wil de Commissie, zoals aangekondigd in het KMU-plan, nagaan of de solvabiliteit-regels met betrekking tot de criteria voor langetermijnbeleggingen in aandelen, de berekening van de risicomarge en de waardering van de verplichtingen van verzekeraars, passend zijn. Het doel is ongewenste procyclische gedragingen te vermijden en het langetermijnkarakter van de verzekeringsactiviteit beter tot uiting te laten komen.

### **Herstel en afwikkeling van (her)verzekeringsondernemingen (IRDD)**

Voortgang in de voorgestelde IRRD-richtlijn verloopt enigszins anders. Het Franse voorzitterschap heeft de gesprekken met de lidstaten voortgezet, begonnen onder het Sloveens voorzitterschap. Voortgang is trager omdat niet alle lidstaten dit een goed voorstel vinden. Het Tsjechisch voorzitterschap moet nu de fakkel overnemen en proberen in de Raad tot een gezamenlijk standpunt te komen. In het Europees Parlement is Markus Ferber (EVP, DE) ook van dit dossier de rapporteur. Hij presenteerde [zijn voorlopig rapport](#) aan de Commissie Economische en Monetaire Zaken op 2 juni 2022. Amendementen zijn mogelijk



tot 12 juli 2022. De rapporteur stelt ook voor deze tweede richtlijn dezelfde tijdstabel als de Solvency II amenderende richtlijn voor. Velen zijn de mening toegedaan dat er eerst een geharmoniseerd kader moet komen voor verzekeringsgarantiestelsels in Europa (zie bijvoorbeeld de brief van de ECOFIN president van 2021, toen duidelijk werd dat de Commissie de uitwerking van een verzekeringsgarantiestelsel zou loskoppelen van de herziening van Solvency II: [de commentaren van EIOPA](#) op het voorstel en recentelijk nog [een nieuwe oproep van EIOPA](#) in een recent interview). Er bestaat momenteel geen geharmoniseerd kader voor deze regelingen in de EU. De meeste lidstaten hebben een of meer regelingen opgezet, vaak als reactie op falen van verzekeraars in het verleden, maar deze verschillen qua reikwijdte, kenmerken en opzet. In haar advies over de herziening van Solvabiliteit II in 2020 heeft EIOPA aanbevolen de nationale garantiestelsels op EU-niveau op elkaar af te stemmen, op basis van een reeks minimumbeginselen.

### **Twee nieuwe sets richtsnoeren**

EIOPA heeft op 21 april 2022 [twee eindrapporten](#) gepubliceerd over de herziening van de EIOPA-richtsnoeren over contractgrenzen en richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen. Sinds 2019 stelde EIOPA verschillende uiteenlopende praktijken vast met betrekking tot de waardering van technische voorzieningen. EIOPA gaf ook aan dat het nodig is om de consistentie in hun berekening te analyseren en verder te verbeteren.

In een eerste stap heeft EIOPA in haar advies aan de Europese Commissie over de 2020-evaluatie van Solvency II (december 2020) enkele wijzigingen aan het Solvency II-kader voorgesteld. EIOPA heeft vervolgens haar richtsnoeren over contractgrenzen en richtsnoeren voor de waardering van technische voorzieningen herzien. Deze wijzigingen omvatten het



modelleren van biometrische factoren, de verdeling van kosten, veranderingen in kosten, veronderstellingen die worden gebruikt om de verwachte winst in toekomstige premies te berekenen en de ontvlechting van contracten.

In de komende weken publiceert EIOPA vertalingen van de twee sets richtsnoeren in alle EU-talen. Zodra deze beschikbaar zijn, start de *pas toe of leg uit*-procedure door de nationale toezichthouders in overeenstemming met Artikel 16 van de EIOPA-verordening.

EIOPA zal ook een herziene versie van de twee "eindrapporten" van 2014 publiceren, waar de geconsolideerde richtlijnen beschikbaar zullen zijn, samen met de geconsolideerde verklarende tekst. Deze publicatie zal alleen in het Engels zijn.



# Klimaatristico's

## Klimaatveranderingsrisico's en ORSA

De (her)verzekeringssector wordt beïnvloed door aan klimaatverandering gerelateerde fysieke en transitierisico's. Daarom is EIOPA van mening dat het belangrijk is om een toekomstgericht beheer van deze risico's aan te moedigen om de solvabiliteit en levensvatbaarheid van de sector te waarborgen.

EIOPA publiceerde op 19 april 2021 [een Opinie](#) over het toezicht op het gebruik van scenario's over klimaatveranderingsrisico's in de ORSA (own risk and solvency assessment). In deze Opinie worden de verwachtingen van EIOPA aan nationale toezichthouders uiteengezet over hoe verzekeraars en herverzekeraars toezicht kunnen uitoefenen op de integratie van klimaatveranderingsscenario's in hun ORSA, waarbij een op risico's gebaseerde en evenredige benadering wordt toegepast. De toezichthouders mogen met name verwachten dat verzekeraars de materiële risico's van klimaatverandering onderwerpen aan ten minste twee langetermijnklimaatscenario's, indien relevant. De Opinie biedt ook praktische richtlijnen voor de selectie en uitvoering van scenario's.

In het kielzog van de Opinie lanceerde EIOPA in december 2021 [een raadpleging](#) over de toepassingsbegeleiding (application guidance) voor het uitvoeren van de materialiteitsbeoordeling van de klimaatverandering en het gebruik van klimaatveranderingsscenario's in de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA).



EIOPA wil dat deze begeleiding een gedetailleerde en praktische basis biedt om de ambities op het gebied van duurzaam financieren in de praktijk te realiseren. Concrete casestudies voor de materialiteitsbeoordeling van klimaatveranderingsscenario's die in de raadpleging zijn opgenomen, moeten ook bijdragen tot het verlagen van de uitvoeringskosten voor verzekeringsondernemingen, met name kleine en middelgrote ondernemingen, en de vergelijkbaarheid van gerapporteerde informatie verbeteren.

De raadpleging van EIOPA geeft algemene inzichten in de ORSA waar ondernemingen de mogelijkheid hebben om klimaatveranderingsrisico's aan te pakken en geeft voorbeelden waarbij zowel dummy-schade- als levensverzekeringsmaatschappijen worden gebruikt, wat zal helpen bij het ontwerpen van de stappen voor de materialiteitsbeoordeling en bij het uitvoeren van klimaatveranderingsscenario's.

De definitieve toepassingsbegeleiding van EIOPA worden verwacht voor juni 2022, zodra de feedback is geïntegreerd na de consultatieperiode en het pilootproject.

### **Fysieke klimaatveranderingsrisico's**

20 mei 2022 publiceerde EIOPA [een Discussiedocument](#) over de fysieke risico's van klimaatverandering, de blootstelling van Europese verzekeraars aan die fysieke risico's en potentiële implicaties voor schadeverzekeringen. Met de publicatie van dit document streeft EIOPA ernaar de uitdagingen in verband met de huidige verzekeringstechnische praktijken en opties uit te lichten om verzekeringsproducten in de context van klimaatverandering beschikbaar en betaalbaar te kunnen houden. Het uiteindelijke doel is om meer inzicht te krijgen in hoe verzekeraars worden blootgesteld aan fysieke risico's van klimaatverandering



via hun eigendoms-, inhouds- en bedrijfsschade-verzekeringcontracten. EIOPA is daarom van plan om, op basis van de feedback op dit document en de verdere discussies, haar analytische werk op dit gebied voort te zetten en zo verdere toekomstgerichte opvattingen en analyse van fysieke risico's in het licht van klimaatverandering te ondersteunen. Het rapport richt zich op het beoordelen van de materialiteit van de blootstelling van de verzekeringssector aan fysieke risico's van klimaatverandering vanuit het perspectief van financiële stabiliteit. Het Discussiedocument is een follow-up van [het Rapport over onderschrijving en prijsstelling van schadeverzekeringen in het licht van de klimaatverandering](#) van 1 juli 2021.

Tussen december 2021 en februari 2022 werd een vrijwillige test uitgevoerd met vragenlijsten over het gebruik van impactverzekering (nu van naam veranderd en aangeduid als proefoefening over de aanpassing aan de klimaatverandering in schadeverzekeringen en prijsstelling). Het doel is om beter te begrijpen hoe verzekeraars klimaatgerelateerde adaptatiemaatregelen in schadeverzekeringsproducten integreren en om de geschiktheid van de overeenkomstige prudentiële behandeling van deze verzekeringsproducten te beoordelen. Interviews om verdere inzichten te verzamelen hebben plaatsgevonden in maart 2022. De technische specificaties voor de gegevensverzameling over de prudentiële behandeling van klimaatgerelateerde aanpassingsmaatregelen in schadeverzekeringen zijn goedgekeurd op 30 maart 2022, en de gegevens moesten uiterlijk op 1 juni 2022 bij de nationale toezichthouders worden ingediend. EIOPA volgt dit verder op.



## Toezichthandboek en klimaatgerelateerde risico's

EIOPA werkt al sinds 2013 aan een Toezichthandboek (Supervisory Handboek). Het beveelt goede praktijken aan, aan de leden en waarnemers van EIOPA voor het toezicht op (her)verzekeringsondernemingen en -groepen. In oktober 2021 [publiceerde EIOPA](#) voor het eerst een inhoudstafel en een inleiding. In haar recente werkplan stelde EIOPA dat het zal blijven werken aan het toezichthandboek, en met name aan duurzaamheidsrisico's (SII Pijler II). Tegelijkertijd zal EIOPA extra inspanningen leveren om het niveau van betrouwbaarheid van verschillende delen van het handboek te herzien en opnieuw te beoordelen. De hoofdstukken over het toezicht op intragroep-transacties en risicoconcentraties, en over het toezicht op klimaatgerelateerde risico's in de SII Pijler II waren afgerond in het eerste kwartaal van 2022, en zouden nu moeten beoordeeld worden op hun openbaarmakingspotentieel, zoals [het Supervisory Convergence Plan](#) vastlegt.





### **Disclaimer**

Alhoewel dit werk is opgesteld op basis van betrouwbare bronnen en nauwkeurig onderzoek, is ICODA European Affairs in geen enkel opzicht verantwoordelijk voor de informatie die is gepubliceerd in deze EU-nieuwsbrief.

*ICODA is sinds 1991 actief op het gebied van Europese belangenbehartiging. Het kantoor is gevestigd midden in de Europese wijk van Brussel. Vanuit deze centrale positie verleent het bureaudiensten aan het bedrijfsleven, nationale en lokale overheden, NGO's, de Europese Commissie en Europese koepelorganisaties. Naast monitoring bestaat de dienstverlening uit advisering en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van European Affairs. ICODA adviseert haar cliënten over de te volgen lobbystrategie, de juiste timing van de lobby en de wijze van informatieverstrekking aan de Europese beleidsmakers. Deze nieuwsbrief is geschreven door Lodewijk Buschkens (ICODA European Affairs) en Lieve Lowet (Schuman European Affairs).*

*Research afgesloten op dinsdag 28 juni 2022.*



# Koninklijk Actuarieel Genootschap